

BIRLAMCHI TIZIMDA O'SMIRLAR ORASIDA ODAM PAPILOMA VIRUSIGA QARSHI EMLASH MUOLAJALARINI OLIISH MUHUMLIGI HAQIDA OILA A'ZOLARNI XABARDORLIK DARAJASINI OSHIRISH

M.M.Raxmatova, G.U.Nazarova, Usmonova Ya.G.

Andijon davlat tibbiyot instituti

Andijon, O'zbekiston

Kirish. Hozirgi kunda viruslar sababli kelib chiquvchi kasalliklar inson salomatligida dolzarb muammolardan biri bo'lmoqda. Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining ma'lumotiga ko'ra, haryili 2,5-3 millionga yaqin odamlarda papilloma virusi keltirib chiqaruvchi kasalliklarga tashxis qo'yilmoqda. Ma'lumotlargako'ra, odam papilloma virusi 70 foiz ayollarda aniqlanadi. Jahonda ayolla ro'rtasida xavfli o'sma kasalliklaridan vafot etish bo'yicha bachadon bo'yni saratoni (raki) 5-o'rinda turadi. Aniqlanishicha, har yili 470 mingga yaqini ilk bora aniqlangan bachadon bo'yni raki holatlari kuzatiladi. Papilloma virusli infeksiyalar guruhi odam papilloma virusi keltirib chiqaruvchi surunkali kechuvchi bir guruh yuqumli kasalliklarni o'z ichiga oladi. Papilloma virusli infeksiyalarning oldini olish va davolash, ayollarda bachadon bo'yni raki, erkaklar jinsiy a'zolari xavfli o'sma kasalliklarining oldini olishda muhim tarkibiy qism hisoblanadi. O'smirlarni jinsiy masalalar bo'yicha tarbiyalash nospesifik profilaktika bo'lib, virusni yuqish yo'llarini cheklashga qaratilgan. Prezervativlarni qo'llash odam papilloma virusini yuqish xavfini kamaytiradi, lekin to'liq himoyalaniшни kafolatlamaydi. Odam papilloma virusining xavfli o'sma kasalliklarini keltirib chiqaruvchi (onkogen) turlariga qarshi emlash maxsus profilaktika usuli bo'lib hisoblanadi. Emlashdan so'ng turg'un immunitet shakllanib, virusdan ishonchli himoya hosilbo'ladi. Jinsiy hayot boshlanmasidan oldin emlash eng samarali bo'lib, barcha yosh ayollarga tavsiya etiladi. Jinsiy hayot bilan yashovchi ayollar emlanishdan oldin odam papilloma virusiga tibbiy tekshiruvdan o'tishi talab etiladi.

Tadqiqot maqsadi. Birlamch tibbiy bo'g'inda onalar, o'smirlarga odam papilloma virusining xavfli o'sma kasalliklarini keltirib chiqaruvchi (onkogen) turlariga qarshi emlash maxsus profilaktika usuli ekanligi haqidagi ma'lumotlarni yanada oshirish, emlash ishlari sifatini yaxshilash va shu orqali emlash orqali boshqarilib bo'ladigan kasalliklarni oldini olish.

Tadqiqot materiallari va usullari. Bizning tekshiruv ishlarimiz Shaxrixon TTB 2-KTMP aholisidagi ota-onalar o'rtasida o'tkazildi. Tekshiruvimizga 36 nafar ota-onalar va oilani boshqa a'zolari, ya'ni buvijonlar guruhi ajratib olindi. Tekshiruv uslubi sifatida maxsus ishlab chiqarilgan savolnomalardan foydalanib anketa so'rovnomasi o'tazildi. Qatnashchilardan avval 1-anketa so'rovnomasi olindi va javob o'rganildi. So'ngra ushbu qatnashchilarga odam papilloma virusining xavfli o'sma kasalliklarini keltirib chiqarishi (onkogen) turlariga qarshi emlash maxsus profilaktika usuli borligi, emlashdan so'ng turg'un immunitet shakllanib, virusdan ishonchli himoya hosilbo'lishi haqida ma'ruza o'qildi va rolik o'yin, kinolavhalar bilan ko'rsatildi. Ma'ruzadan so'ng 2-anketa so'rovnomasi o'tkazildi.

Tadqiqot natijalari. Quyidagi natijalarga erishildi: birinchi anketa so'rovnomasida jami 6 (16%) kishi, 2-anketa so'rovnomasida 35 (97%) kishi javob berdi. .

Xulosa. Birlamchi tibbiy bo'g'imda birlamchi – profliktik odam papilloma virusining xavfli o'sma kasalliklarini keltirib chiqaruvchi (onkogen) turlariga qarshi emlash maxsus profilaktika usuli bo'lib ishlarimiz sifati yaxshi emas. Tekshiruvimiz natijasi shuni ko'rsatdiki, onalar va oila a'zolar orasida emlash haqida bilim saviyalari past darajada. Emlashni vaqtida olmasa, bolada qanday asoratlarni sodir bo'lishi to'g'risida ma'lumotga ega emas.